

Na alle inspanningen van de SEOC om op Curaçao eer te bewijzen aan vakbondsman Louis Doedel is nu ook eindelijk in Suriname diens eerherstel op gang gekomen. De regering daar heeft kunstenaar Erwin de Vries een buste van Doedel laten maken die onlangs werd onthuld.

Louis Doedel Surinaamse vakbondsman werd in 1937 voor de rest van zijn leven in psychiatrische inrichting opgesloten

Eerherstel voor een oproerkraaier

Op last van het koloniale gezag in Suriname verbleef Louis Doedel ruim veertig jaar in een psychiatrische kliniek. Vandaag wordt de Surinaamse vakbondsman in Paramaribo postuum geëerd met een bronzen beeld.

PATRICK MEERSHOEK

Hij heeft lang naar deze dag uitgekeken, zegt een opgetogen Emile Wijntuin, de 88-jarige voorzitter van het Comité Eerherstel Louis Doedel. De voormalige parlementsvoorzitter van Suriname heeft zich sinds de jaren zeventig ingespannen voor de rehabilitatie van de socialistische vakbondsman, die in de jaren dertig op last van het koloniale gezag werd opgesloten in de psychiatrische inrichting Wolfenbützel. Daar zou hij meer dan veertig jaar verblijven. Vandaag wordt in Paramaribo een borstbeeld van Doedel onthuld, een postuum eerbetoon voor de man die door Wijntuin wordt omschreven als een martelaar voor het Surinaamse volk.

'Het verblijf had van hem écht een psychiatrische patiënt gemaakt'

Wijntuin kwam Doedel op het spoor toen hij in de jaren zeventig voor Radio Apintie een serie interviews met oudere Surinamers maakte over Anton de Kom en de andere pioniers van de socialistische strijd in de kolonie. "In die verhalen kwamen ook allerlei herinneringen aan Doedel naar boven. Ik schreef een stukje over hem in het blad van het bisdom, waarin ik vermeldde dat hij was overleden. Tot mijn stomme verbazing kreeg ik een telefoontje van een verpleger van de psychiatrische inrichting. Die vertelde me dat Doedel nog steeds in de inrichting verbleef. Ik heb hem de volgende dag meteen opgezocht."

In de kliniek trof Wijntuin een menselijk wrak aan, sterk vermagerd, slecht gekleed en nauwelijks in staat tot het maken van contact. "Ik was zeer aangeslagen door wat van hem was geworden, en het onrecht dat hem was aangedaan. In 1937 was Doedel op last van de Nederlandse gouverneur Johannes Kielstra voor een periode van 28 dagen ter observatie opgenomen. Veertig jaar later zat hij daar nog. De man was daar levend

Paramaribo, 9 januari. Erwin de Vries met het bronzen beeld dat hij van Louis Doedel heeft gemaakt.

FOTO RANU ABHELAKH

begraven. Het verblijf in de inrichting had van hem écht een psychiatrische patiënt gemaakt. Hij kon niet meer voor zichzelf zorgen. Van zijn oude strijdbaarheid was geen spoor te kennen."

Aanleiding voor de gedwongen opname was een vergeefse poging van Doedel – sinds het begin van de jaren dertig beroemd en berucht als bevlogen vakbondsman en schrijver van vlammeende en geestige epistels over

de sociale wantoestanden in de kolonie – één van zijn petitieën aan te bieden aan Kielstra. Doedel kreeg geen toestemming het gouvernementgebouw binnen te gaan en keerde later op de dag terug, deels ontkleed en

met witte klei beschilderd. Volgens de overlevering ging het om een protest tegen de praktijk dat allerlei hoge blanke gasten wel vrijelijk het paleis mochten betreden en hij niet. Het protest werd afgesloten met het ontbloten van het achterwerk in de tuin van de gouverneur.

Als parlementsvoorzitter kreeg Wijntuin via bemiddeling van het Nederlandse parlement inzage in de geheime correspondentie over de kwestie tussen Kielstra en het ministerie van Koloniën in Den Haag. "Het bleek om een doelbewuste poging te gaan een lastige vakbondsman uit te schakelen. Doedel werd als onruststoker en oproerkraaier beschouwd. Zulke mensen werden weggewerkt, uit vrees voor sociale onrust. Anton de Kom werd in 1933 op de boot naar Nederland gezet, Louis Doedel verdween enkele jaren later in een inrichting. De Kom is in ere hersteld en nu is het de beurt aan Doedel."

Dat het zo lang heeft geduurd voordat in Suriname een tastbaar eerbetoon voor de vakbondsman is gekomen, wijt Wijntuin aan de politiek. Er zijn door het comité geregeld pogingen gedaan aandacht voor het tragische verhaal van Doedel te krijgen, maar die bleven onder vorige regeringen zonder resultaat. De huidige re-

Uit protest ontblootte hij zijn achterwerk in de tuin van de gouverneur

gering was wel bereid te luisteren en trok ook geld uit om de bronzen buste van beeldend kunstenaar Erwin de Vries aan te kopen. Naar verluidt zal president Desi Bouterse vandaag naar het Scholingsinstituut voor de Vakbeweging komen om het beeld te onthullen.

Wijntuin hoopt dat in Nederland ook aandacht zal worden besteed aan deze zwarte bladzijde van de koloniale geschiedenis. "Ik heb de zaak meermaals aangekaart tijdens bezoeken aan Nederland. Van het boekje dat ik heb geschreven over Doedel, heb ik opeenvolgende Kamervoorzitters een exemplaar gegeven. Helaas bleef dat zonder gevolg. Maar volgende maand kom ik weer naar Nederland en dan zal ik ervoor zorgen dat Anouschka van Miltenburg ook een exemplaar krijgt. Ik ben absoluut niet anti-Nederland, maar ik denk dat het land zijn verantwoordelijkheid moet nemen, al is het maar door volledige openheid van zaken te geven over de manier waarop het koloniale gezag indertijd met Louis Doedel is omgesprongen."